

Upotreba žargonizama u tinejdžerskim časopisima u odnosu na govor tinejdžera

Rad se bavi upoređivanjem žargonizama u tinejdžerskim časopisima u odnosu na govor tinejdžera. Očekivalo se da će se javiti razlika između žargonizama koji se koriste u časopisima i u govoru, kao i u značenju žargonizama u zavisnosti od konteksta. Međutim, značajnije razlike uočene su samo u broju pojavljivanja istih žargonizama u časopisima i u govoru. Pretpostavlja se da je ova razlika uslovljena različitim izborom tema razgovora, odnosno članka u časopisima.

Uvod

Danas se pod žargonom često podrazumeva skup jezičkih sredstava karakterističnih za neku uzrasnu grupu odnosno subkulturu (Bugarski 1989: 161). Prema Ivasu, žargonom se može nazvati bilo koji specijalni tip govora koji razvijaju zatvorene grupe, a koji karakterišu posebnost rečnika i frazeologije, kao i posebnost u odnosu na govor većine, sa ciljem da na taj način izdvoji skupinu od šire zajednice (Ivas 1988: 117). Ova definicija obuhvata žargone različitih profesija, kao i žargone učenika, studenata, sportista, pa i omladinski žargon o kome će u ovom radu biti reči.

Ovaj rad bavi se poredjenjem žargonizama koje tinejdžeri koriste u svom svakodnevnom govoru i onih žargonizama koji se upotrebljavaju u časopisima namenjenim tinejdžerima. Pretpostavka je da će se razlikovati kako žargonizmi koji su upotrebljeni, tako i njihovo značenje i kontekst u kome se nalaze, zato što članke u tinejdžerskim novinama pišu odrasli koji nastoje da se korišćenjem žargona mladih, čak i ako ga ne poznaju dovoljno, približe svojim čitaocima i na taj način postignu veću popularnost, a time i bolju prodaju.

Materijal i metode

Građu za ovaj rad predstavljaju dva broja časopisa "Bravo" i po jedan broj časopisa "Ok!" i "Cool Girl", objavljenih jula 2005. godine, kao i pet sati snimljenog i zatim transkribovanog govora tinejdžera u situacijama kao što su popodnevna okupljanja i izlasci u grad. Razgovori su snimani u periodu od 20. jula do 2. oktobra 2005. godine.

Iz materijala je izdvojeno ukupno 118 reči (69 iz časopisa i 49 iz snimljenog govora) za koje se pretpostavilo da su žargonizmi, što je zatim proveravano u RMS i RSANU. U žargonizme su svrstane one koje u tim rečnicima nisu pronađene, kao i one čije se značenje potpuno razlikovalo od onog navedenog u rečnicima. Značenje izdvojenih žargonizama je proveravano u "Rečniku žargona" Dragoslava Andrića, a zatim je izvršeno poređenje upotrebe i značenja žargonizama korišćenih u časopisima i govoru tinejdžera.

Rezultati i diskusija

Od 69 žargonizama iz časopisa i 49 iz govora, samo 20 se javlja i u časopisima i u snimanom govoru. To su:

- imenice: *žurka, faca, fora, muvanje, riba, fazon, frka* i *šema*
- pridevi: *mega, ekstra, isfoliran, super* i *profi*
- glagoli: *otpadati, odbaciti, skontati, smuvati se, muvati, otkinuti* i *paliti se*

Od reči koje se poklapaju, najveća razlika u broju ponavljanja je kod reči:

- žurka* (23 puta u časopisu/1 put u govoru)
- super* (12/2)
- muvati* (7/1)
- muvanje* (4/1).

Velika razlika u broju ponavljanja reči koje se javljaju i u govoru i u časopisima zavisi od teme razgovora, odnosno članka. Ovo je slučaj i sa rečima

dredovi i *starke* koje se u govoru javljaju 6 i 3 puta, dok se u časopisima uopšte ne javljaju.

Reči koje tinejdžeri relativno često upotrebljavaju, kao što su *smor* (ponavlja se 2 puta), *smarati* (4), *trip* (3) i *ispaliti (nekoga)* (3), u časopisima se ne javljaju nijednom. Primećeno je da sve reči koje se najčešće javljaju u govoru, a u časopisima ih uopšte nema, imaju negativnu konotaciju, dok su one reči koje se javljaju mnogo više u časopisima nego u govoru sve sa pozitivnim značenjem (*žurka*, *super*).

Tokom analize primećene su i neke reči koje se u časopisima javljaju veoma veliki broj puta kao što su *ekipa* (12), *ortak* (11), *otkačen* (13), *fotka* (9) i *furati* (7), a koje u govoru uopšte nisu upotrebljene.

Analiza konteksta u kojima se pojavljuju žargonizmi

Da bi se proverilo da li se žargonizmi u časopisima koriste u istom značenju kao i kod tinejdžera, poređeni su konteksti u kojima su upotrebljeni žargonizmi koji se pojavljuju i u časopisima i u govoru. Utvrđeno je da postoje izvesne razlike, ali da one nisu dovoljno izražene da bi se donosili značajniji zaključci.

Reč *riba* se u časopisima svih 5 puta koristi u značenju reči *devojka*, kao u primeru:

To je frajer koji ima smisla za humor i uvek je spreman da zaštiti svoju *ribu* ukoliko je to potrebno.

dok se u govoru od ukupno 10 puta, 8 puta koristi kao i u časopisima, u značenju reči *devojka*, a 2 puta u značenju *zgodna devojka*, kao u primeru:

Koja je ono *riba* s Lukićem? Baš je *riba*, brate!

Imenice *face* i *fora* takođe se koriste sa dva različita značenja.

Reč *face* se u časopisima koristi samo da označi osobu popularnu u društvu, dok je u tom kontekstu u govoru upotrebljena jednom:

Razmisli dobro da li вреди trčati za nekim ko te ceni samo zato što znaš neku školsku *face*.

a dva puta je upotrebljena sa značenjem *izraz lica osobe*, kao u primeru:

Krupan plan, a ona neke *face* pravi.

što se tiče reči *fora*, ona se sa značenjem *šala* javlja 3 puta u časopisima i jedanput u govoru, kao u primeru:

Nemam neke posebne taktike, pridem i prospem neku *foru* da je nasmejem.

Drugo značenje ove reči je *način na koji neko nešto radi*, *trik* i tako je u časopisima upotrebljena 2 puta, a u govoru ponovo jedanput. Ovo je i značenje koje je opisano u Andrićevom "Rečniku žargona".

Ja imam neku *foru* samo na času da pazim i to mi je što mi je.

Sve ostale reči korišćene su u istom kontekstu i u časopisima i u govoru.

Zanimljivo je da glagoli *paliti se* i *ložiti se* u žargonu imaju isto značenje, ali se prvi više koristi u časopisima, gde je ponovljen 5 puta, dok je u govoru upotrebljen samo jednom. Glagol *ložiti se* u govoru se javlja čak 9 puta, a u časopisima nije upotrebljen nijednom.

Poređenje značenja žargonizama iz časopisa sa "Rečnikom žargona" Dragoslava Andrića

Značenje onih reči koje se pojavljuju u časopisima, a ne i u govoru proveravano je u "Rečniku žargona" da bi se pokazala eventualna arhaičnost žargonizama upotrebljenih u časopisima. Žargon je oblik jezika koji se najbrže menja i konstantno iznova stvara. Tako Andrićev "Rečnik žargonizama" koji je objavljen 1976. godine ne sadrži savremene žargonizme koje tinejdžeri danas koriste, pa je stoga bio dobar izvor za proveru značenja ovih reči i pokazivanje njihove zastarelosti.

Od 49 žargonizama ekscerpiranih iz časopisa, 31 se uopšte ne nalazi u Andrićevom "Rečniku žargona" što navodi na zaključak da autori časopisa koriste i veliki broj novijih, savremenih žargonizama.

Od 18 žargonizama koji su pronađeni u Andrićevom "Rečniku", značenja 15 reči se potpuno poklapaju sa značenjem navedenim u "Rečniku", što dokazuje pretpostavku da autori časopisa za mlade ne prate dovoljno razvoj samog omladinskog žargona, već se oslanjaju na one reči koje su nekada sami koristili kao žargonizme.

Žargonizmi *mjuza* i *minić* pronađeni su u "Rečniku žargona" u oblicima *mjuz* i *minac*, ali pošto imaju identično značenje ova razlika nije razmatrana.

Preostala tri žargonizma su pronađena u "Rečniku" sa sasvim drugačijim značenjem od onog koje je upotrebljeno u časopisima i to su *profurati*, *smuvati* i *zgotiviti*.

Reč *profurati* u "Rečniku žargona" ima značenje *proći, zabaviti se*, dok je u časopisima upotrebljena u značenju *postaviti novi trend*.

Smuvati je opisano sa značenjima *nagovoriti, nejasno reći, brzo uraditi, sakriti, prevariti*, dok u časopisima ima značenje *otpočeti vezu sa nekim*.

Reč *zgotiviti* u "Rečniku" znači *napraviti, udesiti stvar; postići uspeh kod žene, ubediti*, dok je značenje u časopisima *s prijatelji se s nekim, simpatisati nekoga*.

Zaključak

Pošto se samo 20 žargonizama od 69 iz časopisa i 49 iz govora poklapa, odnosno nalazi i u časopisima i u govoru, može se zaključiti da je hipoteza da se reči koje autori časopisa i sami tinejdžeri tretiraju kao žargonizme razlikuju potvrđena. Od onih reči koje se poklapaju, u časopisima se najčešće koriste reči sa pozitivnim značenjem. Žargonizmi koji su vrlo česti u govoru tinejdžera, a u časopisima se uopšte ne javljaju, su svi sa veoma negativnim značenjem. Velika učestalost nekih reči koje se koriste u časopisima, a u govoru nisu upotrebljene ni jednom, navodi na zaključak da su te žargonizme sami autori nekada koristili i da ih još uvek smatraju za aktuelne.

Učestalost žargonizama zavisila je pre svega od tema razgovora, što je uticalo na dobijene rezultate. Teme u člancima su unapred dogovorene i članci su tematski ograničeni, dok se u govoru sa jedne teme prelazi na drugu, tako da to uslovljava i izbor i broj upotrebljenih žargonizama.

Problem koji se javio i koji je takođe mogao uticati na validnost donesenih zaključaka bila je razlika u količini sakupljene građe iz časopisa i iz govora, ali i u ukupnoj količini građe na kojoj je izvršena analiza. Ova količina prikupljene građe nije bila dovoljna za donošenje konkretnijih zaključaka, ali bi istraživanje na širem korpusu najverovatnije moglo bolje da potvrdi hipotezu i omogući detaljniju analizu uočenih razlika.

Skraćenice

RMS – Rečnik Matice srpske

RSANU – Rečnik Srpske akademije nauka i umetnosti

Literatura

Andrić D. 1976. *Rečnik žargonizama*. Beograd: Beogradski grafičko-izdavački zavod

Bugarski R. 1989. *Uvod u opštu lingvistiku*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva

Ivas I. 1988. *Ideologija u govoru*. Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo

---

Dunja Đurović

Use of Slang Words in Teenage Magazines Compared to Teenagers' Everyday Speech

This work deals with comparing youth slang words and expressions found in teenage magazines with those found in teenagers' speech. The hypothesis is that either the slang words and expressions themselves or the context in which they are used will be different.

The material used for analysis consists of two issues of the "Bravo" magazine, one issue of "OK" and "Cool Girl" magazines and five hours of recorded teenagers' speech. From this material, 69 slang words from the magazines and 49 slang words from the recorded speech were selected. The dictionaries of Matica srpska and Serbian Academy of Science and Art were used to verify that these words are indeed slang, and their meaning was subsequently checked in the Dictionary of Jargon by Dragoslav Andrić.

The most important conclusion is that very few slang words (20) correspond, that is can be found in the magazines and the recorded speech. There are big differences in the number of repetitions of these words, which are, above all, conditioned by the topic of the conversation i.e. the article. As for the context in which the slang words are used, there were also differences, but only in several cases. Therefore the first part of the hypothesis may be regarded as confirmed.

Rečnik žargonizama

bajs – bicikl
bariti – nagovarati
bokserice – vrsta donjeg veša
čibulja – bubuljica
duks – dukserica
dred – način uplitanja kose, vrsta frizure
đidan – dečko
džins – materijal
ekipa – grupa ljudi koji se međusobno družu
ekstra – odlično
fazon – način; navika; stil
fiksati se – drogirati se intravenozno
farke – pantalone od džinsa
face₁ – osoba popularna u društvu
face₂ – izraz lica osobe, grimasa
fora₁ – način
fora₂ – šala, vic
frka – galama; gužva; uzbuđenje
frkenzi – frka
folirati se – pretvarati se; biti neiskren
fotkati – fotografisati
fotka – fotografija
furati₁ – pratiti neki trend
furati₂ – imati na sebi; zabavljati se sa devojkom
odn. mladićem
furanje – praćenje nekog trenda
gabor – veoma ružna osoba
gajba – soba; stan; kuća
gotiviti – simpatirati, voleti
gotivno – lepo; simpatično
hororac – horor film
ispaliti – izignorirati nekoga; učiniti da se neko
oseća glupo
izmalerisati – prizvati lošu sreću
iskuliranost – opuštenost; nezainteresovanost
iskulirati – nemati reakciju na nešto
istripovati se – umisliti nešto
isfoliran – lažan; neprirodan
kajla – glomazna (zlatna) ogrlica
kulijana – odlično; zanimljivo
kuliranje – odmaranje; besposličarenje
kresanje – obljublivanje
krpica – deo garderobe

ložiti se (na nekoga) – interesovati se za nekoga;
simpatirati nekoga
ludnica – gužva; odlično
ludilo – kaos; sjajno; divota
matorci – roditelji
macan – zgodan dečko
mega – veliko; odlično
mjuza – muzika
minić – mini-suknja
motoraš – čovek koji voli vožnju motorom
muвати – udvarati se
muvanje – udvaranje
nabudženo – nabijeno; natrpano
overiti (od smeha) – dugo se smeјati zbog nečega
odron – otpad
odbaciti – odvesti negde
ortak – drug, prijatelj
ortakinja – drugarica, prijateljica
otkinuti – zainteresovati se za nešto; začuditi se
otpadanje – provođenje vremena sa društvom
otpadati – provoditi vreme sa društvom
otkačen – ludo, luckasto; ekscentrično
paliti se – interesovati se za nekoga; simpatirati
nekoga
pinkeruša – devojka koja odećom i ponašanjem
podseća na devojke sa TV Pink-a
poster – ilustrovani plakat ili fotografija namenjena
dekoraciji
preterano – odlično
profurati – postaviti novi trend
provaljivati se – pričati gluposti, besmislice
provaliti – reći nešto besmisleno
provala – efekatan potez odnosno trik ili vic;
besmislena izjava
profi – odlično
prsnuti – pogubiti se
riba – devojka; zgodna devojka
svirka – koncert; zabava
simpa – simpatičan
skontati – shvatiti, razumeti; dogovoriti se
smarati – dosađivati
smarati se – dosađivati se
smor – dosadna osoba ili situacija
smoren – neko kome je dosadno
smuvati – otpočeti vezu sa nekim
smuvati se – otpočeti vezu sa nekim

spot – muzička numera ilustrovana video zapisom
strava – odlično; sjajno
super – odlično; sjajno
starke – patike marke all star
šema – veza
šmeker – onaj ko trči za devojka
šmekanje – simpatirati, flertovati sa nekim
štećak – štednja
štećakati se – štedeti se
šljokice – svetlucači detalji na odeći

štras – svetlucači detalji na odeći
trip – stanje pod dejstvom droge; umišljenost
tip – momak
ufurati se – uklopiti se u neki stil
vutra – psihoaktivna supstanca, šatrovački trava
vaćariti – milovati; dodirivati
zgotiviti se – sprijateljiti se s nekim
žurka – sedeljka; proslava
žickati – moliti, prositi, ulagivati se

